

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Anetro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un câțiva garsoni: pe luna doi 14
centi; a doua oară 12 centi; a treia
oară 8 centi de fiecare publicare.
Adăugăm în plus, cât și înșurii,
câtă vreme se pătește în Arad,
și în alte părți, în oraș și comitate
scrierile de înșurii nu se primesc.

Anul VIII.

NUMĂR de DUMINECĂ

Nr. 34.

Alegerea dela Pecica.

După ani îndelungați de dormire politică, iată că poporul nostru mult apăsător și exploatat se trezește la viață nouă, la o nouă viață politică.

Zeci de ani reprezentant al nostru, al dorințelor și trebuințelor noastre nu a avut loc în casa țării, unde se hotărăște de soarta poporului.

Dar un vânt sănătos s'a pornit, de s'a cutremurat Românul din somnul cel de moarte, s'a scuturat pentru a-și desamortii făptura încovoiată și dripiată sub jugul acela, cari pe socoteala lui fac legi și împart drepturi în această țară.

S'a decretat lupta pentru deputația din Pecica. Românii sar în luptă voinicească, pentru a-și alege pe omul care le știe și simte păsurile și dorințele, sânge din sângele lor.

Românii din cercul Pecichei nu vor mai merge ca vitele domnești la vot, nu-și vor mai vinde votul și cu votul sufletul și binele lor, cinstea și viitorul neamului lor, ci cu toții, într'o însuflețire vor vota pentru candidatul naționalist, *Dr. George Popa*, a cărui nume ne amintește pe un luminat fișpan din vremuri mai bune, a comitatului Aradului.

Cu o ne mai pomenită însuflețire s'au înșurat cu mic cu mare, în jurul steagului desfășurat de candidatul nostru *Dr. George Popa*, vrednicul luptător naționalist care, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin însuflețirea poporului, de bună seamă va fi dus la biruință.

Cele dintâu pregătiri.

Murind deputatul cercului Pecica, Vársárhely László, fruntașii vieții românești din comitat s'au gândit numai decât ca să intrăm în luptă, ca să dobândim acest cerc românesc, pentru un naționalist.

La un gând cu fruntașii din clubul central comitatens, mai mulți cetățeni fruntași, luminați și buni Români din Pecica, pătrunși de duhul vremii, care zice: Prin luptă la viață! — s'au întrunit și hotărât-au lupta, pentru a pătrunde în dietă încă un tovarăș deputatului *Dr. Aurel Vlad* dela Dobra.

Cu însuflețire s'a hotărât ținerea adunării electorale pe ziua Schimbării la față.

La Pecica.

Vineri dimineața au plecat din Arad fruntașii bărbați români, *Mihail Velici*, pre-

ședintele clubului Românilor din comitatul Aradului, protop. ven. *Gurban*, deputatul *Dr. Aurel Vlad*, care singur cu pieptul său ține în dietă lupta nedreptăților contra îngânfaților puterii, *Dr. Ioan Suciu*, vajnicul apărător al drepturilor Românilor la comitat, *Dr. George Popa*, Românul adevărat care din dragoste de neam și-a jertfit slujba, și alți fruntași.

La Pecica au fost întimpinat de o mare mulțime de popor pornit în valuri de însuflețire, cu banderiu, și în frunte cu preoții *Ștefan Tămășdan* și *Dr. Dimitrie Barbu*: preoții cu crucea 'n frunte!

Cu toții au mers la sfânta biserică, pentru a se închina lui Dumnezeu, a cere binecuvântarea lui pentru lupta sfântă ce o încep, — și s'au imbarbatat de cuvintele evanghelice rostite de ilustrul predicator *Constantin Gurban*: »Sculați-vă, și nu vă temeți!«

Adunarea.

După amiaz, dela 2 ore Casa națională și împrejurimea ei geme de mulțime românească.

Sosesc fruntașii, între viile aclamări ale poporului.

Veneratul preot *Ștefan Tămășdan* deschide adunarea și propune pe neînfrântul naționalist *Mihail Velici*, care a suferit și temnița pentru »Memorand«, de președinte. (Viș aclamări, de: *Să trăiască!*)

Ocupând locul presidial, *M. Veliciu* spune cam următoarele:

Vă mulțumesc fraților de manifestarea dragostei voastre și a cinstei de care mă învredniciți, când mă chemați la acest loc, deși nu sunt din cercul d-voastră, nu sunt alegător din cercul Pecichei, ved în aceasta cinstea cea mai mare resplată a sfințințelor mele, recompensa zăbucimului întregii mele vieți, închinată binelui și măririi neamului meu, pe care cu puteri modeste dar cu credință necovârșită l-am slujit totdeauna (Aplause prelungite). Arată apoi pe larg scopul întrunirii de azi. Face o privire retrospectivă asupra luptelor noastre naționale, asupra cauzelor cari ne-au îndemnat să intrăm în pasivitate și asupra necesității supreme de a rupe cu trecutul și a inaugura o luptă nouă în care poporul Român să se unească mic cu mare, spre a respinge primejdiile ce-l amenință cu perire. Am trecut și peste ora unsprezecea — zice oratorul — și a primi și de aci încolo loviturile ce ne vin tot mai dese și mai cutezătoare, ar însemna lașitate. (Așa-i! Așa-i!) Cinstim țeara aceasta, căci aici sunt oasele strămoșilor nostri, legați de glia asta suntem, și nu cerem altceva decât dreptate. Nu urim pe Unguri, nu ațâțăm împotriva nimăruia, dar urim rânduile nemernice, cari se făurise împotriva noastră și da, ațâțăm în contra acestor rânduile.

Stavilă vrem să punem porniri de a fi tratați ca heloși, de a fi zilnic bățocoriți, nedreptățiți, nesocotiți și scoși de sub scutul legilor. Apărarea noastră, a drepturilor noastre, a vieții noastre, nu o putem concedea mai mult dușmanilor nostri, ci vrem să trimitem în Dieta țării, întru apărarea noastră, sânge din sângele nostru, os din osul nostru, cari să simtă palpitarea inimicii, noastre și să spună în auzul lumii că Românul nu vrea alt-ceva decât întărirea lui și a patriei. (Aplause lungi și entusiaste) Să nu mai fim tot pleasă la biciful altora, să nu mai fim slugă la dârloagă (Așa-i Așa-i!) ci stăpâni peste noi și vrerea noastră. S-a umplut paharul suferințelor noastre. Afurisit acela care în minutul acesta nu-și dă mâna și una cu fratele său în suferință nu zice cu poetul:

„Eu sunt frate tu-mi ești frate
În noi doi un suflet bate“.

Și când fie-care Român va zice așa, nici ~~putem îndoi~~ ne vor putea birui. (Trăiască! Trăiască!).

În mijlocul nostru se află și iubitul nostru deputat național *Dr. Aurel Vlad*, despre care știți și D-Voastră, câtă fală ne-a făcut și cât de bărbătește a luptat, singur azi, pentru drepturile poporului românesc. Îl rog pe dînsul să ne spună câte-va cuvinte. Înainte de asta însă rog pe *Dr. Octavian Tămășdan* să împlinească funcția de notar și declar adunarea electorală de deschisă.

Nesfârșite aplause au acoperit cuvintele veneratului șef, care atât de mult este în stima înșurii a țeranilor, cari îl cunosc și știu că dînsul este căpetenia românească a varmeghiei.

Într'un tunet de aclamări poporul strigă numele lui *Vlad*, care merge spre masă și mai la urmă, la dorință unanimă, se urcă pe masă, căci și pân'aci toate privirile îl căutau pe el, deputatul, idolizat de țeranii Români. Făcându-se liniște, *Vlad* spune cam următoarele:

Iubiți frați! Dragoste V-am adus și dragoste aflu la voi. Vă mulțumesc fraților pentru semnele iubirii ce-mi arătați. Asta-mi dă putere, îndemn și poruncă să merg tot cu mai multă stăruință înainte pe calea ce am apucat, necunoscând nici un obstacol care să mă facă să dau îndărăt. (Trăiască). Praznic înșurii e azi. Nu numai în biserică, ci și praznic național. Azi privirile tuturor Românilor sunt ațintite asupra voastră. Ce vor face Pecicanii? Cum se vor purta ei? Aduce-ne vor cinstea ori rușinea? Mărire ori umilire? Așa întrebă azi Românii de pretutindenea. Căci voi sunteți puși înaintea unui mare paș. Aveți să hotărâți nu numai asupra sorții voastre, ci asupra sorții tuturor Românilor din țara aceasta. Aveți să ridicați ori să părăsiți fără credință steagul, pe care este scris dreptul nostru la viață, steagul în semnul căruia noi Românii trăim ori murim. Căci ce înseamnă alegerea de deputat? Când alegeți deputat trebuie să știți, ce-i chemarea unui deputat și ce chemare are Dieta țării. Chemarea lor este s'aducă legi cari dispun despre viața și despre moartea voastră. Și cine e chemat să țină în mâinile sale soarta voastră în-

șas? Doar străinul? Acela care nu Vă cunoaște nici limba, nici firea, nici scopul, nici dorințele? Eu așa cred, că numai un om, care este ieșit din însăși rărunchii D-voastră, care Vă înțelege din o privire și ascunzăturile sufletului, care simte așa cum simțiți, vrea așa cum vreți, și care are deopotrivă aceleași dureri pe cari voi le aveți. Aici în cercul D-V. vor fi mai mulți candidați. Un domn cu numele Herzeg Ferencz aspiră la încrederea voastră. Un om pe care nu l-ați văzut, nu v-a văzut, care însă s'ar angaja la sarcina de apărător al D-voastră. Apoi trebuie să Vă întrebați, ce voește dinsul, ce program are dinsul? Ei bine, domnul acesta și partidul său, ales prin notariși și solgăbirae, nu vreau nici măi mult nici măi puțin decât ștergerea Românilor de pe fața pământului. Cunoște politica guvernului și a partidului liberal. Cu un guvern, care a zis în Dietă, că banul nostru să meargă numai pentru cultura ungurească, și care vrea să ne răpească școlile noastre (Jos cu el! Ticăloșie! Hoție!) susținute de crunta sudoare a poporului românesc. (Peară guvernul! Peară călăul școalelor noastre!) nici când nu putem merge. Mișel și trădător de neam este acel Român care susține acest partid. (Așa-i! Așa-i! Aplauze prelungite). Ce a făcut guvernul acesta? A ridicat plățile solgăbiraelor și notarășilor. Par'că ei flămânzesc și nu milioanele cari nici mălai n'au. A făcut-o însă pentru-că șbirii aceștia s'au făcut stăpâni pe punga noastră, pe viața noastră. (Așa-i! Așa-i!). Și stăpâni fiind, au liferat guvernului deputați și pe cari acesta și-a sprijinit și-și spriginește puterea și nemerniciile. Și dat a fost să-i respătească și să-i momească tocmăi acum, când țeara e amenințată cu foamele. Acestui guvern votul nostru nu-l putem da și nu l vom da (Nu! Nu! Bătut de Dumnezeu să fie cine-l va da!)

Afară de domnul Herzeg Ferencz mai este candidatul kossuthiștilor. Aceștia rău nu ne-au făcut, nu însă pentru-că n'au vrut, ei pentru-că n'au putut.

Aceștia încă-s dușmanii guvernului și știți pentru-ce? Pentru-că zic ei că guvernul e prea bun față de noi. (Așa-i treaba? Ați auzit? Jos cu el!) Ca să mă folosesc de o asemănare, guvernul e ca și cănele care nu latră dar mușcă, kossuthiștii sunt ca și cănele care latră, căni sunt însă amendoși și noi nu vrem între căni să alegem. (Așa-i Trăiască!). Noi prin urmare voturile noastre nu le putem da decât pentru noi, pentru programul nostru, pentru candidatul nostru național. Spre scopul acesta D-Voastră aveți să Vă constituiți și să Vă puneți candidat. Să desfășurați steagul partidului național român. (Trăiască! Trăiască!). În jurul acestui steag trebuie să s'adune tot Românul de omenie. Căci pe steagul acesta este scrisă fericirea țării și a poporului românesc. Dacă-l vom părăsi, dacă nu-l vom ridica cu toată puterea sufletului nostru, fălăind măreț și mândru, vom fi spre rușinea nu numai a noastră, dar și a fraților noștri de pretutindenea. Când Vă veți duce la urnă, să mergeți ca și în biserică, ca și înaintea cuminecătorei, căci veți mărturisii pentru fericirea voastră și a copiilor voștri. Ca conclusie a cuvintelor mele, Vă rog să decretați partidul național român în cercul Pecica de constituit și să puneți candidat. (Aplauze îndelungate. Toți grăbesc să-i stângă mâna).

Mihai Velici președinte: Acord cuvântul părintelui Sava Tămășdan.

Sava Tămășdan: Propun să se constituie un comitet electoral permanent de 100. Ceteștete lista membrilor.

Mihai Velici președinte: Se primește propunerea părintelui Sava Tămășdan?

Vot: Primim! Primim!

Mihai Velici președinte: Declar partidul național român în cercul Pecichei de constituit. Acord cuvântul d-lui Teodor Orga.

Teodor Orga, țeran fruntaș din Pecica, un om impozant și cu o vervă de orator pe care i-ar putea-o invidia mulți cărturari, spune următoarele:

Fraților! Să-mi dați voia, ca după o chibzuire avută cu mai mulți înși, să recomand eu persoana candidatului. Eu recomand de candidat pe dl Dr. George Popa (Minute întregi ține aclamațiunea) Stați fraților — continuă Orga — căci dacă vi-l'am propus, vreau să Vă și spun cine este Dr. George Popa. Numai o singură faptă de a lui vreau să Vă amintesc.

Când, acuma sunt trei ani a fost alegerea de episcop, Dr. George Popa, care era deputat în Sinod, se știa că are să voteze cu candidatul agreat de popor și nu cu cel agreat de guvern. Atunci fișpanul l'a chemat la sine pe solgăbirău său — Dr. George Popa era p'atunci solgăbirău în Arad — și i-a zis că trebuie să voteze cu candidatul guvernului. Dr. George Popa i-a răspuns însă: Imi pare rău, dar n'o pot face. Eu mi-am dat cuvântul, și cuvântul meu lege este.

— Bine, a zis fișpanul, dacă ți-ai dat cuvântul, nu pot cere să nu ți-l ții, dar ca să te abții dela vot, asta o pot cere, ba chiar și porunci.

Răspunsul lui Dr. Popa a fost, că a doua zi și-a trimis abzierea din postul său de solgăbirău. (Aplauze îndelungate).

Mihai Velici: *Văzând însuflețirea unanimă deciar pe Dr. George Popa de candidat de deputat al partidului național român și rog prin o comisie să fie adus dl Popa în adunare, ca să-i oferim candidatura.*

Se aclamă în comisie: Dr. Dimitrie Barbu, Teodor Orga și Ștefan Roja.

Președintele suspende ședința. Comisiunea pleacă după candidat. Se face un spaliier printre mulțime care așteaptă nerăbdătoare. Peste câte-va minute sosește comisiunea cu candidatul. Insuflețirea ajunge la apogeu.

Ajunși la masa prezidială, președintele Mihai Velici, cu glas tremurător de emoțiune îl adresează următoarea alocuțiune:

D-le Doctor! Privește acest popor. Cu însuflețire el va veni să-ți ofere D-Tale cea mai mare cinste, ce pe un muritor îl poate ajunge: încrederea sa. El îți ofere D-Tale steagul, pe care s'erbătorește îți promite că-l va urma. Ia în mână acest steag și bine grijește el, nu numai a lor dar și a D-Tale răspundere e, răspundere mare, ca cinste și nu rușine să-i aduceți. Prin mine Te roagă acest popor să-l primești în mână și din mână numai mort să-l dai.

Dr. George Popa emoționat de momentul în adevăr sublim, răspunde următoarele:

Stimați alegători! Iubiți frați! Hotărârea D-Voastră, comunicată prin graiul mult iubitului nostru președinte, mă frapează și mă surprinde. Nu mi-a trecut nici prin gând ca o cinste atât de mare pe care nu pot să cred nici pe departe ca-și fi meritat o, mă va ajunge tocmăi acum pe mine. N-am venit în mijlocul D-Voastră să cerc măririi deșarte. Am venit ca simplu gregar și am crezut totdeauna că sunt abia la începutul jertfelor ce fie-care fiu credincios dator e s'aducă pe altarul neamului său. Și când scrutez mobilul ce va îndemnat să mă distingeți pe mine cu cinste atât de mare și neașteptată, nu aflu altă explicare pentru aceasta hotărâre, decât în faptul că n'ați căutat persoana ci principiul, idea mare a neamului nostru, în fața căreia persoana intră în adevăr în al doilea și secundar plan. Așa fiind, eu cred că e și de datorința mea să primesc steagul ce mi-l'ați oferit (Trăiască! Trăiască) și să fac din capul locului confesia că-l voi păzi cu cinste și curățenie și precum m'a conjurat domnul președinte, din mână numai mort îl voi da.

Trece apoi la expunerea programului său, pe care-l desfășoră pe larg și pe care noi numai în liniamente generale ni-l'am putut însemna.

Baza programului său este iubirea de neam și de patrie.

Iubirea de neam se concretizează în senzul: sunt Român și ca Român, vreau să trăiesc și să mor. (Trăiască! Trăiască!)

Din iubirea de patrie derivă dezideratul, că stau pe baza legilor țării.

Vorbind despre legi, trebuie să mă opresc pe larg la legea fundamentală despre așa numita egala îndreptățire a naționalităților, în care sunt depuse garanțiile drepturilor vieții noastre ca Români, regulându-ne poziția de drept public între cadrele țării noastre.

Legea aceasta azi batjocorită și nesocotită, cu toate că ea a fost sancționată de Domnitorul nostru care e încă în viață, voi prelinde cu toată hotărârea să fie executată și principiile ei lărgite.

Însiră toate nedreptățile câte li-s'au făcut Românilor de când s'a adus aceasta lege, care dela început n'a fost executată. Arstă cum legea prescrie ca oficiali să fie în ținuturile românești Români, și la tot casul dacă și nu sunt Români, să știe vorbi limba românească. Dar așa este? Care dintre D-Voastră n'ați pățit-o — întreabă oratorul — că mergând cu treburi pela judecătorii, nu v'ați putut înțelege cu judecătorii? De obicei slujitorii — căci în clasa aceasta totuși suntem reprezentați cu un oare care procent, — sunt aceia cari mijlocesc înțelegerea între judecător și cetățean. Și apoi de aci câte neajunsuri. Nepricepându-ți limba, nu-ți poate face nici dreptate. Ești mânat dela Ana la Caiafa. Unde mai puțin speșele ce trebuie să le poarte cetățeanul Român plătind tâlmaci care mijocște înțelegerea?

Tot legea aceasta zice că pe speșele statului să se ridice școli pe seama naționalităților în care să se propună în limba lor. Guvernul nu numai că n'o face aceasta, dar și în școlile susținute din crunta sudoare a poporului nostru vrea să se facă stăpân și să șteargă limba românească (Rușine! Jos cu el!) Nu ne lasă nouă alt drept, numai să plătim. Răsboi a declarat limbii noastre și pe copiii noștri vreau să-i lipsească de cultură și să-i facă schilavi. Ați auzit și D-Voastră despre noul proiect de lege al lui Berzeviczy. (Călăul! Satripul! Peară! Jos cu el!) Eu voi lupta din din răspuțeri, ca proiectul acesta să nu devină lege.

Trecând mai departe la guvernare, vorbește pe larg despre legea electorală. Arată cum și aci guvernul va cerca să ne despoaie și de dreptul electoral în loc să-l lărgească. Eu voi lupta, ca fie-care cetățean trecut de 20 ani să aibă drept de vot.

Cu privire la autonomia comitatelor, voi lupta ca aceea să rămână neștirbită și ca și în privința aceasta să se respecte legea de naționalități care zice expres că în comitatele românești să se pună și fișpani români, nu numai panduri ca și până aci.

O adevărată boală este în patria noastră — zice oratorul, — că așa zicând și pașul ce-l faci, bine trebuie să grijești, ca să nu-l plătești cu gloabe. Dacă-ți ese un porc pe drum — gloabă, dacă trași cu trăsura la dreapta și nu la stânga — gloabă, zeci și sute de titluri sunt, pentru cari cetățeanul e pus la discreția funcționarilor, cari îi trag și pelea dacă așa voesc.

Voi lupta pentru o administrație cinstită, funcționarii să nu fie numai corteși ai guvernului, ci să aibă dragoste cătră popor, pe care să-l slujească, nu să-l stăpânească. Dreptul de candidare al fișpanilor și al fibiraelor, drept ilegal și rușinos voi pretinde să se șteargă, căci de aci se nasc cele mai multe rele și vărsări de sânge chiar, (când poporul se vede înșelat și cu drepturile sale eludate.

Voiu cere regularea prin lege a intrunirilor. Este o rușine pentru o țară, care se numește liberală că acest cardinal drept al cetățeanului nu este condicțat. Arată abuzurile ce se fac cu acest drept. Amintește despre disolvarea partidului național.

Trece la justiție. Arată cât de scumpă și greoaie e justiția. Câte timbre, câte cheltueli și formalități. Și cât barbarism s'a mai păstrat până în zilele noastre. În alte țări de mult s'a adus lege că locuința și mobilele să nu se poată vinde la licitație. La noi să iau și pierinele de sub cap și ușile din țitini, cetățeanului.

Cu privire la dări vorbește pe larg, despre risipa ce face guvernul cu banii publici. Va cere darea progresivă.

Desfășură un detaliat program economic, arată cum Românii sunt preterați și aci, n'au reuniuni economice, agricole, căci guvernul numai pe seama Sécuiilor acordă favoruri, mașini, sămânțe, etc. Erarul dă în arindă averile la proprietarii mari, ca poporul să ajungă în a doua mână la pământ.

Cu privire la miliție va solicita serviciul de doi ani. Pe timpul de vară, când familiile au lipsă de brațele muncitoare și câștigătoare, tinerii să fie absolvați din serviciu.

Toate aceste oratorul le desfășură pe larg, stîrnind dese întreruperi de aprobare.

Termină apoi asigurându-i pe alegători, că toată puterea tinereții sale o va pune în slujba binelui și a fericirii lor, în slujba neamului românesc.

Vorbirea frumoasă care a făcut adencă impresie asupra alegătorilor a fost răsplătită cu entuziaste ovații. Minute întregi a fost candidatul aplaudat și felicitat de cei-ce ajungeau să-l strângă mâna.

A luat apoi cuvântul iar venerabilul prot. C. Gurban. Dulce și pe înțelesul tuturor, cum numai un mester al cuvântului ca părintele Gurban știe s'o facă, el sfătuește ca un bun parinte, să pună umăr la umăr, căci scăparea numai în unire rezidă.

A urmat cel din urmă orator, care a și dus și însuflețirea la culme. Formal a aprins pasiunile Dr. Ioan Suciū pe care nu-l vor uita Pecicanii nici odată. Dr. Suciū a zis cam următoarele:

Iubiți frați! Nu fraze goale vi-s'au spus, că azi privirea întregii Românii sunt așintite spre voi. Aduceți-vă aminte când Vlad a fost ales în Dobra, cum inimile voastre au tresărit de bucurie și mândrie, că Românii de acolo s'au purtat atât de brav. Așa azi Dobrenii și ca și ei Românii de pretutindenți cu suflare suspendată pândesc cum Vă veți purta voi. Și bine să băgați de seamă, ca nu cum-va fața altor Români să roșească pentru faptele voastre. (Aplauze prelungite). Cinstea neamului întreg cere azi dela voi să fiți bărbați, să faceți ca fiecare Român să stee cu fruntea ridicată.

Trei-zece de ani am stat noi cu mâinile în sân, doar ne-am tîrît rugându-ne să ni-se arunce și nouă câte o fărimitură. An de an însă tot mai puțin am căpătat iar acum ni-se spune verde că nu mai căpătăm nimic. Ba și ce-i al nostru ni-se răpește. Acum și-au pus în gând școala să ne-o pângărească. La vestea asta însă a tresărit un neam întreg. D'apoi de ce zac oasele strămoșilor nostri sub cele dîmburi, ca noi să nu ne aducem aminte de ele și să uităm de moștenirea ce ei ne-au lăsat? (Aplauze prelungite). În fața lumii mari să strigăm că în mijlocul Europei se sugrumă un popor. Că în veacul al XX-lea se sbate un popor în sudori de moarte, neajutat de nimeni,

părăsit de toți. În Dietă, de unde vorba merge în lumea largă să o spună deputații nostri ce se întimplă cu noi în umbră. Așa trebuie să începem apărarea. Unul, doi, zece toți cei din Pecica nu pot învinge lumea. Dar cunoașteți voi povestea stropului de apă. Cum s'a adunat strop cu strop și s'a făcut val, din val puvoi, din puvoi rîu, din rîu mare de apă, care apoi rupe și prăvălește toate obstacolele ce i-se pun în cale. Stropii sunteți fiecare și unindu-vă veți fi rîu, revărsându-se în marea neamului românesc, care va rostogoli totul ce cutează a i-se pune în cale. (Aplauze prelungite). Bine să grijiți însă ca nici unul din voi să nu cadă în ispită. Căci pe cum într'un pahar de apă, dacă va cădea un strop de cerneală, apa întreagă își schimbă culoarea, așa cei-ce vor rătăci dintre voi strop de cerneală va fi întunecînd numele vostru ca și cum se întunecă apa în pahar. Și cu cât mai mulți stropi vor fi, cu atât mai puțin se va crede că e apă. (Aplauze prelungite). Dacă însă Vă veți purta ca bărbați, laudat va fi numele vostru și cu cinste se va pomeni în tot locul numele vostru de Pecicanii. Fiți deci treji și cumiți. Căci ademenirea, viclenia s'apropie cu dulceață. Pe unul care e dator îl cheamă la bancă, care e bețiv i-se dă de beut, care e lacom i-se aruncă grăunte. Și vor fi și de aceia cari vor zice în gândul lor așa: d'apoi de ce să nu primesc bani, că Românul și așa nu ajunge la nimic, ce-i în mână nu-i minciună, și cu cinste voi rămănea. Intrebați-l pe unul ca acesta așa: dar nevasta ta dacă primește bani, de cinste-e? (Aplauze nesfîrșite).

Arată cum dacă nu vom lupta cu cea din urmă energie, vom ajunge ca și Românii din părțile Bichișului, cari și azi se numesc Români, dar limba nu o mai au. Vai de ei, nu-s în mormiți, dar de mult s'au înmormîntat. (Aplauze).

Termină conjurându-i să pună umăr la umăr. Mergînd acasă vestiți și pe cei-ce n'au fost azi aici. Pe cum a zis Christos Vă zic eu vouă: mergeți și vestiți toate neamurile. Și nu vreau să mă aseamăn cu Christos, dar Vă aseamăn pe voi cu apostolii, duceți cuvintele acestea mîntuitoare din casă în casă. (Aplauze nesfîrșite).

La Curtici.

În 21 l. c. și-a ținut candidatul partidului național român dl Dr. G. Popa vorbirea de program în mijlocul a peste 2 mii de poporenți din Curtici.

Sosind dl candidat de deputat erl la 12 ore cu trenul dela Arad însoțit fiind de dl deputat al Dobrei Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Suciū, (Arad) Dr. Lazar Ghebeleş, Sava Tămășdan, preot și Octavian Tămășdan (Pecica), la gară a fost întimpinat de banderiu și o mulțime de popor cu muzica.

Ajungînd apoi la locul destinat unde a luat cuvîntul fruntașul din Curtici Cornel Mladin, comerciant, adresînd câte-va cuvinte calde alegătorilor Curticenii și spunîndu-le că e de 20 ani comerciant în Curtici dar vorbă românească încă nu a auzit să vorbească vre-un deputat, ci acuma se simte fericit că poate să audă dela doritul poporului din Pecica „și al nostru din Curtici, vă îndemn și eu la luptă și vă rog acum ca cu liniște să ascultați pe domni, cari Vă vor vorbi“. Ia cuvîntul dl deputat al Dobrei dl Dr. Aurel Vlad.

Atât d-sa, cât și d-nii Dr. Suciū, Dr. George Popa, Sava Ș. Demian tipograf și dl Ursu candidat de avocat au vorbit la inimă alegătorilor adunați, pe cari i-au îndemnat la luptă aprigă, perseverantă pentru a duce la izbîndă steagul desfășurat al activității române.

Cuvintele oratorilor au produs mare însuflețire și aclamări de atâtea ori, de câte-ori

se făcea apel la strîngerea rîndurilor în falangă neînfrîngibilă, cu frenetice strigăte de „să trăiască conducătorii nostri“, „trăiască ablegatul nostru“.

La Macea.

Aici asemenea i-s'a făcut dlui candidat național român o primire splendidă. La marginea comunei Curtici se vedeau deja de departe hainele albe ale călăreților. Fiind zi de Duminecă, a luat tot satul parte.

Afară de dl candidat, care și-a ținut și aici vorbirea de program, fiind des aplaudat, a mai vorbit dl deputat al Dobrei Aurel Vlad, Dr. I. Suciū, Octavian Tămășdan, cleric absl. Sava Ș. Demian, tipograf, și preotul L. Raș. Cuvîntul evanghelic pentru cauza română reinviată a găsit loc în inimile alegătorilor.

Corteziri cu numele P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp și a inspectorului școlar Varjassy.

De erl încoară în cercul întreg se fac corteziri mizerabile cu numele P. S. Sale Episcopului și a inspectorului școlar Varjassy, care totodată este și președintele alegerii. Prin toate satele s'au încercat terorizări, îndeosebi asupra preoților și învățătorilor, ca să voteze cu candidatul guvernului.

Deși din capul locului am știut că toate acestea nu sunt decît apucături corteziri am umblat să ne convingem și la locurile competente.

Din sorgintea cea mai competentă suntem prin urmare în poziție de a vesti, că atât P. S. Sa Episcopul cât și inspectorul școlar Varjassy n'au avut nici o cunoștință prealabilă de aceste corteziri.

Îndeosebi dl inspector școlar Varjassy a declarat, că nu e decît un abuz ce se face cu numele lui, pentru-că abstrăgînd dela calitatea sa de președinte al alegerii, calitate ce-i impune și de astfel absolută imparțialitate, corteziri în felul acesta, oprite și de lege, stau în flagrantă contradicție și cu bunul său simț și cu convingerile sale liberale.

Aducem aceasta la cunoștința învățătorilor față de cari s'au făcut încercări de intimidare.

Cât pentru aducerea numelui P. S. Sale în vârtejul acestor lupte, e poate și de prisos s-o declarăm, că nu e aliceva decît abuzul cel mai ordinar.

Adunarea a doua din Pecica.

Impozantă, vibrînd de însuflețirea cea mai înalțată, a fost manifestația de azi a Românilor din Pecica. Am avut o intrare triumfală. Fiind și zi de tîrg mulțime enormă s'afila adunată pe străzi, pe unde a străbătut convoiul măreț. În frunte cu vre-o 100 călăreți, șir lung de trăsuri au ieșit în calea candidatului care a venit însoțit de Dr. Ioan Suciū, Dr. Dimitrie Barbu și Sever Bocu. De-alungul străzilor afluența publicului era colosală. Bărbați, femei, tineri, copii, Pecica românească întreagă a fost în picioare. Entuziasmul la culme. Garda călăreților din frunte cânta marșul

„June Romane, rogu-te spune
Cu steagul în mână
Unde-ai plecat,
Ducu-mă 'n luptă pentru națiune,
Scumpa mea țară și împărat“.

Femeile, fetele fluturau batistele în aer, ochii tuturoara erau plini de lacrimi. Bătrani de 80—90 de ani ziceau: Zi ca cea de astăzi n'a avut Pecica de când este. Și în adevăr poporul e însuflețit în măsură atât de mare încât în Pecica nu cred să fie nici 5 inși cari să rătăcească. Alții își spuneau: — Domnule, înainte cu trei-zece de ani când a fost ales la noi cel din urmă candidat național Lazar Ionescu, încă a fost însuflețire, dar totuși n'am fost așa de mult una ca acum. Ei, dacă și în celelalte comune am sta așa, învingerea noastră ar fi sigură. Eată ce face a r m o n i a conducătorilor.

Eată ce face când conducătorii sunt la locul lor. Fie cu cinste amintit numele lor. Vrednicii sunt de a-1 pune de model și ai înalța în cinstea Românilor de pretutindeni. Căci ei au dat dovadă de naționalismul cel mai ardent, cel mai curat. De unde până eri, erau învrăbiți ici colea unit cu alții, azi toți sunt împecați; toți și-au dat mâna, idea mare a nimicit patimile mici, ce durere de multe-ori zădărnicesc cele mai nobile cauze. În fruntea poporului stau azi conducătorii: preoții Stefan Tămășdan, Dr. Dimitrie Barbu, Savu Tămășdan, medicul Dr. Nicolae Ciacian, avocatul Dr. Lazar Ghebeles, învățătorii: Ștefan Roja, Efrem Hegieșan, Efrem Moldovan, Petru Rus, fruntașii: veteranii Ioan Ardelean, Ioan Eftiet, și Iosif Iosa Iuv. În pensiune, Vasilie Ciorogar, comerciant și vrednicul tineret: Dr. Aurel Novac, Octavian Tămășdan, Virgil Ciacian, etc. etc.

Toți un cuget și o simțire. Toți conțopii într-o dragoste. La spatele lor falanga întregului popor. Este caracteristic pentru situația din Pecica, că partidele străine nici n'au cutezat să se prezinte. Nici Heczeg nici Zlinszky n'au desfășurat program în Pecica. Mărețul convoiu s'a oprit la școală unde s'a ținut adunarea. Se înțelege, abea o parte din mulțime, vre-o 1000 de oameni a putut încapa în sală. Alegându-se cu aclamațiune părintele Dr. Dimitrie Barbu de președinte, se deschide adunarea. Acordă cuvântul D-lui Dr. Ioan Suci. Dr. Suci vorbește ca și inspirat. »*Binecuvântat fie numele Tău în ceruri, Dumnezeu al părinților nostri, că ne-ai dat și nouă o zi ca și aceasta.* — Incepe Suci într-o liniște mormentală. Vorbește cu atâta patos, încât mișcă pe țărani până la lacrimi. »Dacă nu ne vom da acum mâna, dacă nici în ceasul acesta Români nu vor pune umăr la umăr, acum când un ministru vrea să ne răpească școlălele, bine să grijii că peste 50—60 de ani numai crucile în morminte vor mai vesti c'au trăit pe aici și Români odinioară.

— «*Nu ne dăm odată cu capul!* Mai bine murim de cât să ne dăm limba! Afurisit să fie cine se va duce la dușman! Peară guvernul! erau intreruperile neînțetate ale alegătorilor.

După Dr. Suci, între tunete de aplauze ia cuvântul candidatul Dr. George Popa. Cuvintele sale duc însuflețirea la apogeu. Jură pe steag, pe care din mână numai mort îl va da.

Îi urmează redactorul »Tribunei« Sever Bocu. »Am venit din nou între D-voastră, cu gândul ca în ceasul din urmă să Vă însuflăm duh, dar iată lucru întors: nu noi vom lăsa, ci noi vom duce duh din duhul D-voastră. Cel ce-l fricos, cel ce-l slab de ânger, cel ce n-are credință, vină la Pecica și se va întări.

Cetește apoi scrisoarea de încurajare a țeranului din Sătureu Traian Babuța trimisă și publicată în Nrul de azi al »Tribunei« la adresa alegătorilor din Pecica. Se naște o însuflețire colosală.

Vorbește pe urmă un alt domn, provocând paroxismul însuflețirii.

Președintele Dr. Dimitrie Barbu încheie pe urmă adunarea, mulțumind poporul pentru falnica primire făcută fruntașilor săi, cari una sunt cu poporul prin legături strânse și indisolubile. Termină strigând: Trăiască candidatul nostru **Dr. George Popa!**

Adunarea s'a încheiat. Mulțimea s'a împrăștiat ca după-ameaz să s'adune comitetul electoral de 100 pentru a lua dispozițiunile pentru ziua de Vineri.

Fruntașii au fost invitați la ospitața masă a părintelui Dr. Barbu unde au luat prânzul.

La Micălaca.

Joi dimineața s'a ținut ultima adunare în Micălaca. Candidatul Dr. George Popa a fost însoțit de deputatul Dr. Vlad, Dr. Suci și alții. În urma ținutei detestabile a părintelui Iuștin Dascăl, care s'a declarat, fără rușine, că vrea să se guvernul, dar n'a spus și pentru cât este, — în Micălaca, s'a făcut puțină demoralizare. Dar țeranii Români, aceste inimi nobile și neprihănite, cari nici când din stricăciune ci în urma seducerii rătăcesc, vor și face datoria!

Porniți dar, cu toții, iubiți alegători, Vineri la vot, și arătați neamului întreg, care vă privește cu încredere, că vă dați seama de ce trebuie să faceți, pentru binele vostru și cinstea lui.

Faceți-l pe dușman să se cutremure, văzând puterea voastră încheată ca un zid, ca un val mare, pornit cu forță, pentru a prăvăli întocmirile lor clădite pe nisip.

Să nu mai fie tăria lor în slăbia noastră, ci tăria noastră în noi înși-ne.

Să trăiască Dr. George Popa, deputatul cercului Pecica!

Din străinătate.

Englezii în Tibet. Ziarele engleze sunt în măsură a publica știri interesante cu privire la situația Englezilor în Tibet. Această situație s'a îmbunătățit într-o măsură, dar nu e mulțumitoare. Înaltul consiliu al Tibetaniilor lungeste tratativele și aducerea de provizii devine din ce în ce mai deficilă, așa că Englezii au fost siliți să procedă la rechiziții silite. Înaltul consiliu a refuzat să ia răspunderea furnizării de provizii contra plăților în numerar.

Generalul Macdonald a trimis la 8 August st. n. pe interpretul căpitan, O Connor cu o scrisoare la uriașă mănăstire Doipeng, care numără 6000 până la 8000 de călugări și formează un întreg oraș cu acoperiș aurite. Generalul cerea imediată furnizare de victualii în schimbul unei plăți în numerar, spunând că în caz de refuz va pătrunde în mănăstire și va lua singur ceea ce cere.

Căpitanul O Connor a fost primit de un număr de călugări iritați cu insulte și cu pietre, ei îl respinseră și nu voia să primească scrisoarea. Di O Connor a pus atunci acea scrisoare pe pământ și se întoarse.

Pe drum el auzi sunetul clopotelor prin care se cheameau femeile și copiii ca să se adune în piață.

În scrisoare se acorda călugărilor o oră de reflecțiune. După trecerea acestui timp generalul Macdonald trimise 1000 de soldați de infanterie înaintea mănăstirii și aduse o baterie de tunuri, pe care o puse în poziție de tragere.

În urma acestei desfășurări de forțe au sosit 8 călugări cu steaguri albe, cerând răgaz de o zi pentru a face repartitia asupra celor patru părți ale mănăstirii.

Patru dintre acești călugări au fost opriți, cel-laltii patru au fost trimiși înapoi cu arătarea dacă nu se vor da proviziunile îndată, se va începe atacul.

În intervalul acesta au sosit și trimișii din Lhassa, pentru a ruga pe general ca să nu intre în mănăstire. Li se răspunse că într-o măsură nu se vor da proviziunile, Tibetani se pot aștepta la asemenea demersuri.

Printr-o scrisoare a generalului Younghusband se acordă un scurt termen călugărilor, dar nu s'a adus nici un sac de proviziune. S'a dat atunci ordin de înaintare. În acest moment se văzu un lung șir de călugări eșind din mănăstire cu sarcini și înaintarea fu oprită. Când însă se văzură proviziunile aduse, se constată că era a treizecilea parte din cantitatea cerută.

Din Balcani. »Le Temps« vorbește de o apropiere între Italia și Turcia. Sultanul a trimis daruri bogate părechei regale, postind-o la Constantinopol în vizită. Se crede că apropierea se datorește convingerii că Italia vrea cu tot dinadinsul integritatea Turciei. Importul Italiei a sporit foarte mult în Turcia, așa că Italia are de pe acuma locul de frunte. Un șantier italian a lucrat până acuma două chirasate și șase torpiloare, în curând va mai isprăvi încă șapte pe lângă că s'au comandat și mai multe încrucșătoare.

Din Macedonia. Conflictul din urmă, pricinuit de îngroparea unor Aromâni, pe cari rușele cereau să-i înmormenteze cu preoții aromâni, dar patriarhiștii se opuneau, pretinzând că răposaii sunt Greci; împotrivirea comunităților grecești la îngropare morților prohodii de preoții aromâni în cimitirile comunităților — dau de gândit cercurilor interesante în cauză. S'a ajuns la părerea că asemenea lucruri pot numai turbura ordinea în Macedonia și deci că trebuie regulate cât mai fără zăbavă. Pe de altă parte se pare că Români iar cred că e cu puțință înțelegerea cu patriarhatul ecumenic. În timpul din urmă s'ar fi făcut propuneri din partea României pe cale indirectă, pentru a ajunge la înțelegere. România ar fi gata a renunța la școlile întemeiate în Macedonia, să le încorporeze la cele grecești și să le subvenționeze pe acestea, sub condiție, ca ori unde se află și Aromâni, să fie la școală un profesor aromân. În schimb patriarhatul ar trebui să dea voie să se întrebuițeze limba armină în biserică și să fie popl aromâni, ear pe lângă patriarhat să fie un reprezentant laic al Aromânilor (care poate să fie și pe lângă guvernul turcesc). Guvernul român ar fi gata a da patriarhatului și o subvenție, de care s'a vorbit de atâtea ori. E greu de crezut, după experiența de până acuma, că se va putea ajunge la înțelegere cu patriarhatul pe temeiul acestor concesiuni.

Războiul ruso-japonez.

Retragerea Rușilor.

Londra, 24 August. Aici a sosit știrea telegrafică, că Kuropatkin a hotărât să părăsească Liao-yangul dând ordin pentru retragere la Mukden. 20.000 de oameni, precum se vestește au început deja retragerea spre nord.

Londra, 24 August. Japonezii fac spionaj în munții ce sunt la vest și sud de riul Taitse, ear Rușii nu fac nici o mișcare. O altă veste spune, că Rușii în adevăr se retrag la Mukden. Din Karbin sosesc zilnic mari întăriri Rușilor.

Petersburg, 34 August. Generalisimul Kuropatkin în deosea sa de felicitare către Țar din incidentul nașterii moștenitorului de tron, între altele a spus și următoarele: *Suntem în ajunul unui lupte decisive cu dușmanul, ce înaintează mereu în contra noastră.*

Londra, În Liaoyang deja de pe acum este așteptată căderea posibilă a Port-Arthurului. Se crede că Japonezii numai decât vor preface insula Sahalin ca basă a operațiunilor contra Vladivostocului. În urma viforului de Sâmbătă multe sub-marine s'au desprins dela locul lor, amenințând acum cu primejdie blocada vaselor japoneze.

Tșifu, 24 August. Un vâslăș sosit azi aici cu barca spune, că Japonezii au reușit să cucerească dela Ruși fortul de pe muntele Itșan și un alt fort, care se află la 1½ milă spre sud-vest. Japonezii au gonit pe Ruși de pe câmpul dela sud, nimicind două forturi de lângă muntele Tșau-tșang-Kao. În Port-Arthur nici o casă nu este nevătămată. Casa orașului e nimicită de asemenea. Multe vase mari sunt incapabile de luptă și numai pe unul singur se mai află tunuri.

Londra, 14 August. Din Port-Arthur se vestește, că Japonezii deși cu mari pierderi, dar înaintează neconținut și neîmpedcați spre fortăreață.

Arta războiului cunoaște o „defensivă ofensivă“ și o „ofensivă defensivă“. Defensivă, apărarea, e ofensivă, când cel atacat cu puteri covârșitoare, nu se mărginește la apărare, ci pînă dește sau provoacă și momente, în care poate lovi pe dușman cu puteri superioare într'un punct anume ales. Napoleon a întrebuițat această tactică, operațiile lui așa zise „pe linia internă“ și retragerile, apărind terenul bucată cu bucată, au rămas modele în această materie. În 1813 la Elba a arătat generalilor săi, că nu se apără un rîu, stînd pe un mal și lăsându-l pe celălalt în mânele dușmanului, ci atacînd pe dușman, pe malul opus, când își are oastea parte de o parte, parte de alta a rîului.

De când cu puștile cele noi, s'a născocit „ofensiva defensivă“, cum s'a obicinuit în războiul „uro-englez și cum o practică Japonezii acuma la Liaoiang. Iată'o în ce stă: Japonezii încep un atac, se fac învinși, se retrag, Rușii părăsesc pozițiile întărite și cîștigă teren, pînă ce Japonezii dau pe față puteri superioare în față și la aripă, Rușii se retrag, Japonezii îi urmăresc și-i împing la un număr de kilometri dela pozițiile întărite ce stăpîneau la începutul luptei. Prin acest chip Japonezii fac să nu poată Rușii trage folos din întăriturile făcute, din defensivă în care se află, ci să se expue și ei la focul omoritor al armelor actuale.

Un corespondent al unui ziar rus, spune că, la Port Arthur, au avut pînă acuma Rușii 10.000 de morți (pînă la 4 August st. n.). Japonezii, cari atacă Port-Arthurul sunt de loc din insulele cele de mal dela Nord ale Japoniei. Trupurile căzuților le duc îndărătul lagărului și le fac grămezi, apoi le pun câte 4 var în nestins. După ce ard, culeg oasele, le învălesc într'o stofă roșă, cu numele mortului pe ea, și le trimet în Japonia. Trupurile ofițerilor le ard în parte și oasele le învălesc în saci de mătase verde, cu numele ofițerului și așa le trimit în patrie.

Vestea că Japonezii ar fi debarcat oștii în baia Porumbeilor nu e de crezut, pentru că baia nu e destul de adîncă și pentru că e apărată de o baterie puternică. Apoi nu se vede cum ar fi putut ajunge rîpede Japonezii dela baia Porumbeilor.

„Times“ zice că din partea Germaniei se vede că s'a înțeles cu Rusia să o lase să-și facă vase de război, arme și muniții în Germania ba chiar că fuga flotei rusești la Kiaociao era pusă la cale de asemenea. În săchimb vasele de comerț ale Germaniei se vor bucura de mare libertate pe mare. Se trage luarea aminte că asemenea neutralitate nu e corectă.

Depeșă din Tsingtau spune că vasele rusești au fost dezarmate, că tunurile le-au dus în arsenal și că le-au găsit cu desăvîrsire nelustare de a mai funcționa. Rușii s'au îndatorit pe cuvîntul de onoare a sta în Tsingtau pînă după război. Mateloții lucrează la reparația stricăciunilor celor mai de urgență.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 26 August 1904.

— Aniversarea principelui Ferdinand al României. Miercuri la 11 c. la orele 10 jum. a. m. s'a oficiat la Mitropolie un Te-Deum cu ocazia celei de a 39-a aniversare dela nașterea A. S. R. Principelui Ferdinand, Moștenitorul Tronului.

Au asistat la Te-Deum d-nii ministrii, ofițerii generali și superiori din garnizoană și înalții funcționari ai Statului.

În aceeași zi și oară se va oficia de asemenea câte un Te-Deum la toate bisericile catedrale din țară, la care vor asista autoritățile civile și militare din localitate.

— Marele premiu Hillel al universității din București a fost decernat anul acesta d-lu Alexandru Lăpădat, secretarul „Comisiunii Monumentelor istorice din România“, originar din Săcele — pentru lucrarea sa „Istoria Breslelor în țările române“.

— Congresul internațional de otologie. În zilele de 1—5 August curent s'a ținut la Bordeaux al VIII-lea congres internațional pentru boale de gât, nas și urechi.

Din partea României a luat parte la acest congres d. dr. Costiniu din București, care a fă-

cut o comunicare despre „influența ce exercită mașinile de drum de fier asupra urechilor și a sistemului nervos la mecanici și fochiști, în raport cu combustibilul întrebuițat“.

Comunicarea compatriotului nostru a avut darul de a stîrni o interesantă discuție, la care au luat parte mulți congresiști, arătându-se cum se petrec lucrurile și în alte țări.

La urmă s'a ales o comisiune care să studieze această chestiune și să facă un raport pentru congresul din 1908, care se va ține la Budapesta.

Din această comisiune fac parte d-nii dr. Costiniu, prof. Gradenigo din Turin, prof. von Stein din Moscova, Broeckaert din Anvers.

Ziarul La Petite Gironde după care reproducem aceste amănunte, face elogii bine meritate distinsului medic român Costiniu, pentru modul cum și-a dezvoltat importanța sa comunicare.

— Apel. Comuna Cămpeni în 17 l. c. a căzut pradă flacărilor. A ars aproape total, și pînă în pămînt, nimicindu-se, în sensul strict al cuvîntului, tot avutul celor nenorociți.

Zeci de familii au rămas pe strade fără scut și adăpost, lipsiți chiar și de pâinea de toate zilele.

Ca martori oculari putem constata că catastrofa e aproape fără păreche în istoria nenorocirilor.

Comuna înfloritoare din creerii munților este o ruină, care stoarce lacrimi și compătimire.

În fața acestei nenorociri este datorința noastră a tuturor, să sărim fără întîrziere, întru ajutorarea celor nenorociți. Apelăm deci la simțul de jertfă a tuturor și mai ales a băncilor noastre, rugându-ne să binevoiască a contribui cu obolul lor la alinarea suferințelor.

Lipsa este arzătoare.

Ofertele marinimoase binevoite a le trimite la adresa dlui Dr. Zosim Chirtop, avocat în Cămpeni (Topánfalva). *Abrud*, 21 August 1904. *Mihai Cirlea*, notar public, *Dr. Ștefan C. Pop*, adv., *Dr. Laurențiu Pop*, avocat.

— Invitare. Inteligența rom. din comuna Vad are onoare a vă invita la producțiunea declamatorică teatrală împreună cu cântări, ce o va aranja Duminecă în 28 August a. c. (ziua de st. Marie) în sala școalei conf. din loc. Începutul la 7 $\frac{1}{2}$ ore seara precis. Prețul intrării: locul I. de persoană 1 cor. 40 fl., locul II. de persoană 1 cor. Profitul curat se va distribui fondului co-riștilor din loc.

— Necrolog. Subscriși cu inima frîntă de durere anunță tuturor radeniilor, amiciților și cunoscuților că iubitul lor tată, soț, moș, strămoș *Ioan Făgărășianu*, paroch emeritat gr.-or. și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Luni în 9/22 August 1904 la orele 6 a. m. în etate de 75 ani în anul al 55-lea al sfîntei preoții, împărțit fiind cu sfîntele taine. Osîmintele scumpului adormit în Domnul să vor depune spre vecinica odihnă în cimiteriul bisericii gr.-or din Drăguș Mercuri în 11/24 August la 11 ore a. m. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată. Drăguș în 9/22 August 1904. *Dionisie Făgărășianu*, *Solomon Făgărășianu*, ca fil. *Petru Tataru*, *Ioan Făgărășianu*, *Isac Sofonea* gineri. *Ana Făgărășianu* n. *Sperchez* nora. *Véd. Maria Codru* n. *Făgărășianu*, *Eva Serban* n. *Făgărășianu* surori. *Rafira Tataru* n. *Făgărășianu*, *Véd. Maria Borzea* n. *Făgărășianu*, *Senia Făgărășianu* n. *Făgărășianu*, *Sofia Sofonea* n. *Făgărășianu* ca fiice. *Dionisie Eva* și *Simion Borzea* Leon, *Dionisie*, *Iacob*, *Rafira*, *Maria Silvia Făgărășianu*, *Solomon Sofonea*, *Ana Familian Făgărășianu* nepoți *Vasile George* etc.

— Atentatorul lui Plehwe a murit. În Petersburg circula zvonul că atentatorul ministrului Plehwe a murit în ziua de 17 August.

— Un nou Mecena american. O veste cu caracter particular dar care își are interesul și frumusețea ei.

Se scrie din New-York, că dl Schwab, fost președinte al marelui sindicat al oțelului, adop-

tînd teoria că „nu e nici un merit să mori bogat“ s'a decis să-și consacre averea la crearea și întreținerea școalelor industriale.

— Infamie grecească. Politische Correspondenz află din Constantinopol că Patriarhatul invitat pe mitropolitul grec din Ianina, Sophronios, să dea explicații în privința săvîrșirii ceremoniei religioase prin care s'a consacrat consulatul român de acolo.

Știrea despre această consacrare a pricinuit emoțiune în sinodul patriarhal.

În noaptea care a urmat după consacrare, niște necunoscuți au murdărit scara care duce la ușa cea mare a localului consulatului și și au aruncat cerneală, pe pajura românească. Din Atena se depeșează, că în Epir domnește o mare excitație contra mitropolitului Sophronios dela Ianina, care a sfințit localul consulatului românesc de acolo.

Societățile epirote de aici au început o campanie violentă prin ziarele grecești contra lui Sophronios.

— Un fenomen. Amatori d'a observa marile fenomene ale naturii să-și pregătească ochelari ori simple sticle afumate spre a privi, Marți 17 ale curentei, pe la ora 11, soarele reducându-și lumina sub umbra proiectată asupra-i de planeta Jupiter, care intră în hora regiunii noastre.

Eclipsa va fi parțială în Europa, afară de Spania, unde va fi totală. Acolo se va face noapte complectă la amiază, o noapte care va ținea 40 de minute, după care soarele triumfător va revărsa iar asupra pămîntului razele sale, plicticoase în lunile de vară, dar bine-făcătoare și bine-cuvîntate ori-cînd și pretutindeni.

— Asasinul lui Plehve. Ziarul *Daily Telegraph* comunică știrea pe baza unei informații din Petersburg, că identitatea asasinului lui Plehve a fost stabilită. Asasinul nu se numește Sasanov, cum se credea pînă acuma, ci *Matveiev* și este auditor al institutului de tehnologie. „*Daily Telegraph*“ este informat, că cu ocaziunea botezului nou născutului moștenitor de tron și *Matveiev* va fi grațiat de țar, convertindu-i-se probabil pedeapsa cu moarte în pedeapsă cu închisoare pe viață.

Contrar acestei știri a ziarului englez *Berliner Lokalanzeiger* aduce următoarele: Asasinul lui Plehve este pe cale de tămăduire. El este cu grijă tratat și se numește de fapt Sasanov, originar din Ufa, și este de 30 ani. A fost cleric de religie ortodoxă. În decursul interogatorului așa sinului i-s'au pus mai multe întrebări cruce, spurcîndu-i-se tot-odată, că un complice al său ci că a fost prins, al cărui nume este *Ikersky*. Acesta puțin după sevîrsirea atentatului a fost dat de către un birjar lângă Neva pe mîna unui polițist. *Ikersky* după cum se afirmă, ar fi avut de gînd să arunce în aer un pașerat de pe *Baltica*, în momentul din urmă însă a părăsit acest cuget și a aruncat bomba în Neva. Judele instructor a spus aceasta să vadă ce efect va avea asupra-asasinului, care a făcut observația:

Deloc am spus eu că nu un astfel de tîner ar fi trebuit să fie încredințat cu lucrul acesta.

— O manifestațiune a poporului bur. Din Londra se scrie: Cu permisiunea lordului Millner s'au înhumat trupurile Burilor, căzuți la *Burphersdorf* și s'au depus într'un mormînt comun în citimiturul orașului. Permisuniunea acordată de guvernul englez a fost făcută pendentă de niște condițiuni, cari însă nu s'au observat. În mormîntarea care era să decurgă în cea mai mare tăcere, a fost manifestațiune națională impunătoare a poporului bur, care a venit în număr mare din toate părțile *Transvaalului* și a statului *Oranje*.

Generalul *Botha* a ținut un discurs emoționant, zicînd între altele: Noi suntem *Burii*, trebuie să rămînem *Burii* și n'avem voie să ne facem *Englezii*. Cu această ocaziune s'au împărțit numeroase cărți postale comemorative, pe cari erau imprimate următoarele cuvinte: „*Adu-ți aminte, Doamne cum ne merge, privește rușinea noastră! Moștenirea noastră a căzut în mîinile străinilor, ear casele noastre în mîinile *Uitlanderilor*. Coroana a căzut de pe capul nostru. Vai de noi, că am păcătuit așa de greu.*“

— Vechea Constituțiune a Rusiei. În Europa apusană nu se prea știe, că Rusia sub primul *Romanov* nu era un stat absolutist, ci, că din cînd în cînd se chemau în divanuri ad-hoc reprezentanții tuturor ciasele sociale.

Petru cel Mare aduse din Europa apusană germani de cultură europeană, dar în același timp și absolutismul.

Regimul Rusiei, jumătate asiatic d'atunci, Țarul Petru l'a transformat după modelul Europei apusene.

Acest puternic reformator a fost acela care a înființat faimoasele colegii și a împărțit funcționarii statului în cele XIV clase s'au cursuri, în care ei sunt împărțiți și azi chiar sub Nicolae II.

Sub primi Romanovi în Rusia nu era stat absolutist. Împărăteasa Caterina însă se strădui să infiltreze respectul de lege în administrațiunea publică.

Ea e care a organizat clasele sociale rusești în scopul d'ale da o legislațiune europeanenească, un fel de cod civil european, pentru care se convocase o adunare constituantă.

Țarul Alexandru I. favoriză din răspuneri evoluția vechiului regim absolutist european spre un stat de drept.

Împăratul Alexandru I. era pătruns de valoarea ideii constituționale.

Nu numai că dase Finlandei și Poloniei o constituțiune reprezentativă, ci promise și Rusiei chiar în cel mai solemn mod, o constituțiune liberală.

Căzând Napoleon I. planurile lui Alexandru I. nu s'au îndeplinit, în ce priveau libertățile Rusiei propriu zise.

Proiectele constituționale ale unui Speronoki și Novossilzev stau și azi ca niște monumente ale unor speranțe remase nerealisate. Revoluția decobriștilor n'a reușit, și eformele constituționale au fost înlăturate pentru mult timp.

Sub Alexandru II a fost un moment în care ideile apusene păreau a fi pe cale d'a triumfa.

Țăranii fură emancipați, orașele și comunele căpătau o autonomie oare-care, tribunalele secrete se desființară judecătorii deveniră inamovibili, censura se mai înmoiașe, învățământul public primar și universitar se reformase.

Toate acestea deșteptară speranțe în încoronarea edificiului adică convocarea unui parlament, în virtutea unei constituții.

Speranțele aceste erau cu atât mai mult întemeiate, cu cât Țarul Alexandru II la discursul său pe tron a vorbit cu ocazia parlamentului finlandei, se exprimase într'un mod elogios despre avantajele regimului reprezentativ.

Din nenorocire toate ideile liberale ale lui Alexandru II au rămas în stare de proiect, ba ceva mai penibil, d'odată i-a deschis o eră de regresione.

Rezultatul a fost ca în cele de pe urmă căzu earăși victima politicele cele pline de contradicții. Se zice că s'ar fi găsit între hârtiile sale un ucas pentru convocarea unei constituante, așa a afirmat cel puțin Alexandru III.

Sub domnia acestuia politica de stat a Rusiei a fost inpusă unei schimbări radicale. În locul unui ideal europeanesc i-a întronisat cel mai rigid absolutism moscovit.

Curentul liberal d'odinioară a fost înlocuit cu omnipotența ortodoxiei și a poliției; principiul absolutismului s'a combinat cu bizantinismul oriental; pe tron s'a așezat.

Arocratie moartă. În locul problemelor de cultură apusană s'a înființat panslavismul sub forme bizantine.

Era o axiomă ca poporul rus e d'o esență superioară, că el reprezenta un organism cu totul a parte inspirat de sus și merit să scape societatea apusană de putrefacțiune morală.

Se mai credea sub Alexandru III că poporul rusesc e în afara de legile ce tedermină evoluțiunea celorlalte popoare europene și această din cauza geniul său cu totul special.

Autocratul Țar proclamă ca numai absolutismul e adevărata formă națională de guvernament pentru Rusia și că ea de veci ar fi trebuit păstrată nemodificată.

Cu toate că un astfel de absolutism nu se poate menține și e incompatibil cu legile evoluțiunii istorice, cu toate acestea s'au găsit scriitori ca Katkow și Leontjew precum și un filosof ca Vladimir Soloviev ca să ia sub paternitatea lor spiritală o teorie politică atât de asiatico-orientală și s-o impue Rusiei moderne.

— **Născocire grecească.** Toată lumea a putut să cetească în ziarele de ieri o telegramă după „Politische Correspondenz“ cu cuprinsul următor:

1. Poarta simte nevoie în urma ultimelor evenimente din Macedonia, să resolve chestia drepturilor ecleziastice ale Aromânilor spre a le asigura ordinea și liniștea în imperiu.

2. Pe căi indirecte se fac din partea Românilor propunerii Patriarhiei pentru o nouă împăcare. Aceste propunerii se rezumă astfel:

a) Românil să-și închiză școalele lor și să-și trimită copiii la școalele grecești, cari vor fi în același timp subvenționate de statul Român.

b) Grecii în schimb să admită în toate școalele unde sunt Români câte un profesor de limba română să lase liberă limba română în toate bisericile românești și să admită un număr oare-care de membrii români în sinodul dela Constantinopole.

Românil naționaliști dela început și în continu au făcut fel de fel de propunerii Grecomanilor pentru un modus vivendi.

Și se poate că odinioară să se fi mulțumit și cu concesiunile cuprinse în telegrama de mai sus. Aceleași favoruri, geuzozități dacă vreți au fost trimbitate în delung de presa din Atena după întâlnirea suveranilor la Abazia. Împăcaciunea am predicat-o și noi în diferite rânduri.

Noi eram toți odată, contra Schismei și ațtăzi toți aromânii conștiinți de naționalitatea lor sunt pentru Schismă.

Era mijloc de pace până când am crezut pe Grecomanii rățaciți îndărătnici ai unei culturi false.

Era mijloc de pace până când clerul grec s'a mărginit numai a ne pune pedeci la progresul propagandei noastre.

Ar fi și acum posibilă împăcaciunea dacă recunoscându-și greșeala Grecomanii și clerul grec ar da dovezi de căință pentru atâta rău cât ne-au făcut.

Dar prea ne-au apărut negrii la suflet, prea îi hidoasă înfățișarea sub care ni-se prezintă clerul grec.

Când ei ne profanează mormintele părinților noștri, când ne lasă copiii să moară nebotezați, păgâni, când dau ocazie Turcilor să ne îngroape la margine de drum cine le va mai propune pacea, comite un sacrilegiu. De aceea nu credem adevărată telegrama de mai sus: de acea o credem pură și îndrăzneată născocire grecească. Totuși ca să se știe părerea Aromânilor o spunem: „Respingem ori-ce pace cu fanarul și nu dorim decât Schisma“.

(„Echoul Macedoniei“).

— **Averea partidului social-democrat din Germania.** Nici un partid din Germania nu are așa mari venituri ca partidul social democrat. Veniturile tezaurului central al partidului pe anul acesta se ridică la 621.000 mărci și ele sunt independente de veniturile diferitelor circumscripțiuni electorale. Corporațiunile au cheltuit în anul 1903 nu mai puțin de 13.724.336 mărci, ear cheltuelile locale se ridică de asemenea la câte-va milioane mărci. Cheltuelile acestea sunt făcute pentru societăți de consum, construcțiuni de brutării, alegeri pentru sindicate, case pentru ajutor și bolnavi. Se poate că democrația socialistă organizată în Germania adună și cheltuește 20 de milioane pe an.

— **Mulțumită publică.** Dl Virgil Cosma teolog absolut a donat pentru biblioteca despărțământului nostru 18 opuri de valoare, pentru donațiunea sa prețioasă în numele conferenței învățătorești întrunită la 11 August st. n. a. c., îl exprim cea mai profundă mulțumită. Berlin, la 20 August st. n. 1904. Cornel Musca, notar confer. inv.

— **La ziua nașterii a monarhului nostru,** la 5/18 l. c. s'au numit următorii locotenenți și adevăți din academia militară din Wiener-Neustadt:

Iosif cavaler de Jacobich la reg. de infanterie Nr. 2; Leo Cimpoaca de Szerova la reg. Nr. 65; ear din academia tehnică: Elie Cena la reg. de artileria de corp Nr. 5; Coriolan Bardossy la reg. de artilerie de divizie Nr. 34, și Traian Smeu, la batalionul de pioneri Nr. 12. Din școala de cadeți de inf. au eșit ca cadeți locțiitori de oficeri: Florian Medrea la reg. Nr. 1 bosn.-herțeg. Aurel Bogdan, la reg. Nr. 50; Mihail Coliban, la reg. Nr. 61; Ion Lazaroiu, la reg. Nr. 5; Ion Goșa, la reg. Nr. 33; Victor Macaveiu, la reg. Nr. 63; Ovid Cernea, la reg. Nr. 37; Ion Poppa, la reg. Nr. 33; Teodor Colbazi, la reg. Nr. 50; Nicolae Muntean, la reg. Nr. 64; Iacob Frumosu, la reg. Nr. 43; Nicolae Sangeorgean și Bujor Voina, la reg. Nr. 61; Iuliu Popoviciu, la reg. Nr. 71; Arsenie Flora, la reg. Nr. 63; Romulus Brotea, la reg. Nr. 33; Ion Gavra și Ion Muntean, la reg. Nr. 5; și victor Monda, la reg. Nr. 43.

Dacă socotim că la infanterie și la vânători s'au numit pînă 576 elevi numai 19 din numărul nostru, adevăți 3.3%, atunci trebuie să ne îngrijască numărul asta, fiind cunoscut că 7% armatei se compune din Români.

Însă și mai îngrijitor și și mai trist este faptul că din școalele de cadeți pentru cavaleria, artileria, pioneri din academia de honvezi Ludovic și din cele-lalte școale ale honvezimei neamului nostru n'are nici un reprezentant.

Ce bine ar fi dacă p. e. într'o familie numeroasă unul sau doi s'ar dedica frumoaselor și distinsei cariere militare.

*

Știri mărunte.

— Un ucas desființează pedepsele corporale (bătaia). Soarta țăranilor se va îmbunătăți. S'au publicat multe grațieri.

— „Tageblatt“ află din Roma că e autentică știrea că cardinalul Merry del Val a trimis o circulară episcopilor italieni, că, dacă regina Italiei ar naște băiat și i-ar da titlul de „Prinț al Romei“ să nu ia parte la nici o ceremonie religioasă. Se asigură că i-se va da titlul de „Prinț al Piemontului“.

— În China se retornează constituția luându-se ca model cea rusească. (Admirabil model și-au ales chicașii chinezi!) Un fel de consiliu al imperiului, compus de vice-regi, guvernatori și locțiitori ai împăratului vor mărgini întru câțva puterea împăratului. Autorul reformei e Yuanșikka și e iscălit și de prințul Mangiu Yuncin. Partidul curței e contra. Împărăteasa mămă cunoaște proiectul și ar avea să abdică.

Ultime știri.

Alegerea din Peoica.

— Fir telefonic. —

Alegerea s'a început cu multă animație.

Cortegile alegătorilor, după parțide, au pornit spre locurile de votare. Cu mai impozantă mai mare și mai însuflețită este întrarea Românilor.

Cuprins de admirație este întreg publicul de convoiul solemn și impozant al partidului nostru.

Președintele alegerii Varjassy Árpád, după terminarea formalităților prescrișe declară de candidați însinuați pe Herczeg Ferencz (guvernamental), Zlinszki István (kossuthiszt) și Dr. George Popa candidatul partidului național.

Votarea o încep, după-cum a căzut prin tragerea la sorți, Românil.

La 10 ore proporția voturilor este următoarea:

Dr. George Popa 85.

Zlinszky István 75.

Herczeg Ferencz 57.

Votarea urmează. Insuflețirea Românilor e de nedescris.

Concurs.

Pentru catedra de limba maghiară și germană, eventual științele naturale cu alt obiect la gimnasiul public român gr.-or. din Brad, se escrie concurs cu termen de 23. August v. a. c. inclusive.

Concurenții își vor adresa petițiile lor subscrisului comitet gimnazial și le vor însoți de următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi, că sunt Români de confesiune gr.-or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.
4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești și școlare cum și regulamentelor în vigoare.
5. Diploma de profesor, conform art. de lege XXX: 1883. sau întru cât nu ar avea încă diploma, cel puțin atestatul despre examenul fundamentul dimpreună cu absolutoriul.

Beneficiile înpreunate cu acest post sunt:

1. Pentru profesor ordinar în timpul serviciului provisor (prevăzut în §. 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de 1800 cor. ear dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinaru salariu anual de 2000 — două mii — coroane, trei decenale de câte 200 cor., drept de pensiu conform Statutelor fondului archidieceșan de pensiu, ear pe timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600. cor.

Brad, din ședința comitetului reprezentanței gimnaziului public român gr.-or. ținută la 10/23 August, 1904.

Vasilie Demian m. p., Dr. Pavel Opreșca m. p.,
președinte. secretar.

ECONOMIE.

Arad, 26 August.

Toamna și pomăritu!

I.

(Prăsu ea, plantarea, curățirea, săpatul și gunoitul pomilor).

Cultura pomilor este un ram de economie foarte folositor și nu cere multă muncă și cheltueală.

Orî cine e în stare a prăsi pomii atât de folositori, de ar avea un petec de pământ cât de mic, căci ei reușesc aproape în ori-ce pământ.

Sunt nepricepuți aceia cari zic că de ce să le încurce lor pomii grădina de unde au să ia nutreț; căci pomii în loc să strice dreg locul.

Unde sunt pomii, acolo să face nutreț mai mult și mai gustos, dovadă, în pădure prin arini și mestecenii e iarbă mai frumoasă și o pasc vitele mai bucuroase ca pe moiniș unde nu sunt pomii.

Pomii ne aduc un mare folos, căci ei pe lângă că îmbunătățesc locul și fac ca chiar și dealurile cultivate cu ei să producă nutreț, cari fără ei nu ne aduceau nici un folos, ne dau și nutremânt sănătos prin fructele lor atât de gustoase, ne aduc și venit bun vânzându-le, ba și lemne pentru foc prin curățirea crengilor netrebuincioase și chiar și lemne de lucru cari s'au făcut rindul și numai rodesc.

Știind dar folosul cel neprețuit al culturii pomilor și fiind prăsirea lor un lucru atât de ușor, să ne silim din toate puterile a-i prăsi și înmulți prin grădinele noastre, mici, mari ori cum ar fi ele.

Toamna acum, gătând cu lucrul câmpului, e timpul cel mai potrivit de a-l folosi cu cultura pomilor.

Prăsirea pomilor o putem face prin plantarea de pomii sălbatici aduși din pădure sau prăsiindu-i noi înșine din sămânță.

Pomișorii prășiți după ori-care mod din aceste două, trebuiesc altoiți dacă voim a avea pomii cu fructe nobile.

Mai bine e a prăsi pomii din simburii, anume, de cât a-i aduce din pădure — căci aceia fiind crescuți la adăpost, ba fiind și prea groși și având rădăcini slăbuțe, aduși în grădina ei nu reușesc și si dacă reușesc a se prinde

cresc cu anevoc, căci aci ei sunt supuși vânturilor și arșiței soarelui.

Chiar și aducând din pădure pomișorii, trebuie se alegem de cei tineri, frumoși și nu mai groși ca degetul mijlociu și cari ca degetul mijlociu și cari au rădăcini multe subțirele (firoase). (Va urma).

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Dr. I. R. Brad. Mai 2 cor. aveți de plătit pe 1904.

BURSA.

Bursa de cereale și efecte.

CEREALE:

— Cursul pieții din Budapesta. —

25 August 1904.

GRĂU.

	per 50 kilograme	coroane
Grâu nou dela Tisa	— — — —	11. — 10.90
" " din Banat	— — — —	10.90 — —
" " din Bacșa	— — — —	10.40 — —

ORZ.

Orz	— — — —	6.50 — 6.25
-----	---------	-------------

SECARA.

Săcară din jurul Pestei	— — — —	8.12 — 7.82
-------------------------	---------	-------------

PORUMB.

Porumb	— — — —	7.32 — 7.35
--------	---------	-------------

OVES.

Ovės	— — — —	7.35 — —
Rapița	— — — —	10.55 — —

Publicare.

Prin aceasta se face publicamente cunoscut, ca târgul de țară în Comuna Totvârad se va ținea la 27 Septembrie 1904.

Se poate comunica cu trenul din toate părțile.

Totvârad 12 August 1904.

Tomușia.
notar.

386

INSERTIUNI și RECLAME.

Nouă prăvălie de piele!!!

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că sub firma

Bineth Ignác

am deschis în Arad, *Vörösmarty-utca 1 sz.* o prăvălie de

piele, articoli de ghete.

Activitatea mea prin prăvălii mai mari din loc în decurs de 17 ani m'a îmbogățit cu experiențe, așa încât cum pot satisface pretenșiunile călcănarilor și pantofarilor atât din loc cât și din provincie.

În asortimentul meu bogat aranjat se află toți articoli aparținători branșei mele.

Piele șevro și box americane cele mai fine, tâlpi Soudan kalf și vaches de prima calitate.

Cu deosebită atențiune am aranjat depositul meu cu toți articoli și sculele necesare: calapoduri, ață pentru călcănarii, mătasă de tivit, cari stau totdeauna la dispoziția publicului cumpărător.

Am aranjat mai departe și un local prevăzut cu mașini moderne pentru croitorie, unde se pregătesc după măsură din materia cea mai bună lucrurile cele mai fine de ghete.

Când recomand atelierul meu binevoitorului sprigin al on. public, garantez totodată și efectuarea promptă și cu îngrijire a comenzilor ce se vor face.

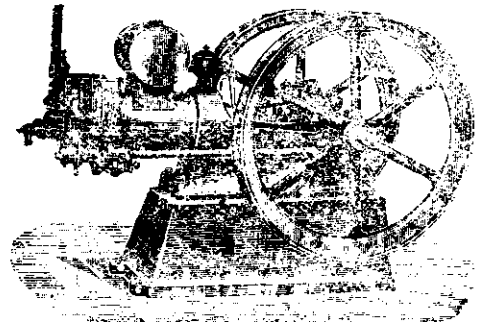
Rămân cu deosebit respect:

388

Bineth Ignác.

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini. Intreprindere de instalațiuni de gaz și apă etc.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

318

TEMEVÁR-JÓZSEFVÁROS. Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sistem. de pozit. de reflectori. instalațiuni de băi și caze.

Execuție specială de reparațiuni de mașini și caze.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân

Cu deosebit respect:

Végh István

387

măestru faur.

Biroul de credit reforme și de încasare

Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Küttl-tér 3 szâm. da informațiuni și deslușiri confidentiale atât în afaceri deosebite cât și despre lucruri private de pretutindeni în țeară și străinătate, în modul cel mai conștiincios și discret.

Primește

319

contra honorar moderat afaceri de încasare dela comercianți și industriași, în cassarea pretenșiunilor dubioase pe cale pacinică ori procesuală, mai departe

mijloace

afaceri de împrumut și financiare, achitări de datorii, precum și vindrea și cumpărarea de bunuri și calități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

Editor-proprietar: George Niehls
Redactor responsabil: Ioan Ruseu-Șirlianu.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumii și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrassy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide hainele cele mai fine și confecționate după ultima modă.

301

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

Se primesc comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare a iubitorilor de sportul vânătorii

Căputurile de vînători

pregătite din postav tivit impermeabil care se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat

Serviciu prompt!

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, iar sâmburul de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebunțarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

268

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

392

Veisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám.

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud în tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate, articole și instrumente pentru călciunari, pielari, compactori, frânari. Lucruri pentru ghetă se pregătesc după măsură în timpul cel mai scurt și în modul cel mai exact.

Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.

4% BANI! 4 1/2%

pe realităţi şi bunuri cu 4—4 1/2% amortizaţiune la locul I. şi II. fără spese anticipative, precum şi credit personal exoperează grabnic, culant şi sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biuro de informaţiuni 320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Maî departe mijlocesc vinderea şi cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pământe etc., arende de pământe dela 100 jugăre în sus.

4 1/2%

4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoştinţa On. Public, că am deschis în

ARAD, piaţa Boros Béni Nr 6
o nouă ferărie

cu articoli fabricaţie proprie, şi parte comandaţi din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie şi obiecte de arangia-mente pentru mori, anume ventiluri de moară şi petri de moară.

Fer bătrân şi metale se cumpără în orî-ce cantitate.
Cărbunî de lag se pot căpăta pentru preţuri estine.

Rugând preţiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer şi oţel în Ujdézna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoştinţa s. m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,** casa Doamnei véd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie şi infrumşetare

corespunzător intru toate recerînţelor de azi.

După o experienţă de mai mulţi ani câştigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum şi în urma legăturilor mele cu cele dintâiu fabrice, am ajuns în poziţia plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte a'e on. public în această privinţă.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt şi pentru preţuri culante; primesc renovări, reparaţiuni şi obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

330

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoştinţa p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timişoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experienţelor mele multiple câştigate şi a capitalului de circulaţiune suficient mă aflu în poziţia plăcută să satisfac tuturor cerinţelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere preţiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, preţuri culante şi marfa ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.

măestru t. pesier.

MÁRTONYI VICTOR

tinichier de zidiri şi arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Preţuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziţia milenară.

==== Stipendiu de Paris. ====

Cu stimă:

334

MARTONYI VICTOR

ARAD. Local: Piaţa Boros-Béni Nr. 2.

Locuinţa: Strada Sárossy Nr. 2.

(Casa d-lui Purcariu).

Baie de cadă „DIANA“

ARAD, Halász-utca 1. szám.

Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani şi 1 coroană.

APĂ DE APADUCT.

Cerem numeroase visite.

özv. VADNAI LÁSZLÓNÉ.

Băile stau la dispoziţie dela 5 ore dimineaţa până la 10 ore seara.

302

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-
dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca.
Ceasce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri.
Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage
pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate.
STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la
cele mai fine.

SERVICII Pentru LICOBURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal.
Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, execuțiunea cea
mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. —
Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de culine. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.
Reculsite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate
din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, rectorii, biurouri, pentru
apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru
restaurante, localuri de grădini și buline. Cu luminare electrică, de gaz,
acetylen, petrol ori spirt

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de
trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville,
verande și locuințe de câmp. 308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrassy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se execută prompt și la
moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegar, și
măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

AVIS.

Acum cu începerea sezonului de școală aducem la cunoș-
tința on. public din loc și din provincie că am asortat pră-
vălia noastră cu tot felul de lucruri pentru băeți, din cari
amintim aci unele:

Cămași albe călcate fără guler pentru
băeți dela 79 cr. în sus.
Cămași albe cu guler pentru băeți dela
81 cr. în sus
Gulere pentru copii dela 10 cr. în sus
Cămași de zefir pentru băeți dela 40
cr. în sus.
Manșete p. băeți dela 17 cr. în sus.
Cravate de mătășă pentru băeți dela
11 cr. în sus.
Țlitoare de pantaloni dela 15 cr. în sus
Batiste pentru băeți moderne dela 5
cruceți în sus.

Geantă pentru băeți de școală dela 15
cr. în sus.
Geantă pentru băeți cu picturi admi-
rabile dela 33 cr. în sus
Curele de cruceți pentru băeți dela 16
cr. în sus.
Costumul pentru băeți din postav dela
1 fl. 69 în sus,
Costumul pentru băeți de trico dela
1 fl. 19 în sus.
Sapce pentru băeți din postav fin, fa-
son nou dela 35 cr. în sus.

Ghetele de pânză pentru copii cu prețuri reduse Nr. 24---34 dela
51 cruceți în sus.

Ciorapi negri brodați de întemnițai:

p. copii de	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 ani
	8	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42 cr.

Perie de haine dela 15 cr. în sus.
Perie de cap, „ 15 „ „ „
Pepteni „ 15 „ „ „
Oglindă „ 8 „ „ „
Penișeturi „ 8 „ „ „
Portmonouri „ 7 „ „ „
Curele p. pantaloni dela 10 cr. în sus

Utensiliu p. mâncat dela 8 cr. în sus.
Notes pentru băeți dela 7 cr. în sus.
Călimar dela 15 cruceți în sus.
Săpun dela 7 cruceți în sus.
Perie de dinți dela 7 cr. în sus.
Pastă de dinți dela 15 cr. în sus.

Favor de fotografie. — Cel ce cumpără peste prețul
de 5 fl. primește gratis un tablou în mărime naturală. — Nu
este neapărat de lipsă, ca mușterii noștri să tângue dela noi
și așa primesc tabloul, au să plătească numai 1 coroană pen-
tru cadru.

B. ZARUL DE CONCURENȚA AL LUI

REICHEL.

ARAD, Szabadság-tér, vis-à-vis de statuia celor 13 martiri.

Novități de toamnă

au sosit în mare cantitate la magazinul de haine
pentru bărbați și copii alui

Moskovitz Izidor

ARAD,

Andrassy-tér 8 sz.

(vis-a-vis de biserica minoriților). 346

Un rând de haine complet, croiu
modern . . . . . dela 14 cor. în sus
Pardesiu pentru bărbați și raglan
dublu englez, după ultima
modă . . . . . dela 20 cor. în sus
Guler Schottland Bur după cea
mai nouă modă . . . . . dela 16 cor. în sus
Haine pentru copii, din stofă cu
șiruri și cu cuaprate, pantaloni
lungi ori scurți . . . . . dela 10 cor. în sus
Asortiment bogat în costumuri en-
glese pentru copii și mat-țoși dela 6 cor. în sus
Havelock din Loden de Zsolna . . . . . dela 14 cor. în sus

Recomandând magazinul meu binevoitoarei aten-
țiunii a on. public, rămân

cu perfectă stimă:

Moskovitz Izidor.

Novități de toamnă.

Casa de modă

cea mai efina, solida și prevenitoare.

Stofe admirabile pentru haine, postavuri
pentru costumuri, tot felul de articoli pentru
haine, înfrumșetări și asortiment bogat de
brodării.

— Trimit mostre în provincie gratuit. —

Comandele se efectuează prompt și grabnic

Nr. Telefonului 10 343

HOFFMANN SANDOR

(Edificiul teatrului).